

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ МСФЗ: АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

Іонін Є.Є. – д.е.н., професор

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Бухгалтерський облік як потужна система, яка формує до 70% інформації про суб'єкт господарювання, є обов'язковим критерієм визнання статусу юридичної особи. Базисний контур цієї системи включає концепції та принципи, які покладено в основу бухгалтерського обліку. Базовою є концепція безперервної діяльності, яка передбачає, що підприємство буде діяти і далі, управлінський персонал не має намірів його ліквідувати чи припинити діяльність. Це в свою чергу передбачає реалізацію короткострокових та довгострокових цілей. Іншими словами, підприємство не повинно стати банкрутом, тобто припинити свою діяльність, а з іншого боку, повинно орієнтуватись на ефективність діяльності з метою витримки тиску конкурентів у тривалій перспективі.

Таким чином, необхідно визначити аналітичну складову цієї базової концепції у короткостроковому та довгостроковому періоді часу, виходячи з пріоритетності того чи іншого показника. У короткостроковому періоді на перше місце виходить показник платоспроможності, невиконання вимог якого - прямий шлях до можливого банкрутства. Необхідність своєчасного та повного виконання суб'єктом господарювання своїх зобов'язань є своєрідним Дамокловим мечем, який уособлює постійну загрозу його життєдіяльності і ставить риторичне питання «бути чи не бути?».

Безперервність діяльності суб'єкта господарювання передбачає адекватне виконання ним певних зобов'язань. Це вказує на залежність функціонування підприємства від його платоспроможності, тобто своєчасного і повного погашення (оплати) своїх зобов'язань: суб'єкти господарювання найчастіше припиняють свою діяльність через брак грошових коштів, тобто при недостатньому рівні платоспроможності, ніж при недостатній рентабельності [1, с. 192].

Системний підхід до формування аналітичного забезпечення концепції безперервної діяльності у короткостроковому періоді з урахуванням значущості платоспроможності дає можливість виокремити наступні абсолютні та відносні показники:

1. Робочий капітал як різницю між оборотними та поточними зобов'язаннями, який базується на потенційних вхідних та вихідних грошових потоках. Позитивне значення цього показника є підтвердженням потенційної

платоспроможності, а також фінансування частини оборотних активів за рахунок власного капіталу.

2. Система фінансових коефіцієнтів, які розраховуються як співвідношення оборотних активів (усіх або частини) до поточних зобов'язань.

3. Позитивний чистий грошовий потік в цілому по підприємству, в тому числі по операційної діяльності.

У довгостроковому періоді підвищується значення концепції збереження фізичного та фінансового капіталу, яка орієнтована по можливості на збільшення капіталу. Аналітичним індикатором реалізації цієї концепції є:

1) відносно фізичного капіталу - коефіцієнт зносу, коефіцієнт придатності;

2) відносно фінансового капіталу - коефіцієнт фінансової незалежності (автономії), рекомендоване значення якого повинно бути не менше 0,5.

Збереження власного капіталу є необхідною умовою фінансової незалежності і перспективної платоспроможності. Власний капітал разом із довгостроковими кредитами формує капітал тривалого використання.

При визначенні джерел фінансових ресурсів, їх формуванні та розподілі обов'язково дотримуватися наступного правила: довгострокові кредити мають цільове призначення - покриття необоротних активів. Власний капітал покриває решту необоротних активів. Оборотні активи покриваються за рахунок решти власного капіталу і усієї величини поточних зобов'язань. Це відповідає агресивній та компромісній моделі управління оборотними активами підприємства.

При таких фінансових розрахунках слід враховувати рекомендоване значення розподілу джерел фінансування, яке знайшло відображення у коефіцієнті забезпеченості власними оборотними коштами

$$K_{за} = \frac{НВОК}{ОА} > 0,1 \quad (1)$$

де НВОК – наявність власних оборотних коштів; ОА – оборотні активи.

Інтерпретація цього коефіцієнта наступна: більше 10% оборотних активів повинно бути покрито за рахунок власних коштів, що відповідає нормальному типу фінансової стійкості. При збільшенні цього коефіцієнту має місце перехід від агресивної до

компромісної моделі управління оборотними активами.

По відношенню до власного капіталу ця мобільна частина є також значимою. Аналітичним індикатором цієї вимоги є коефіцієнт маневреності

$$K_M = \frac{НВОК}{E} > 0,2 - 0,25 \quad (2)$$

де E – власний капітал.

Інтерпретація цього коефіцієнта наступна: 20-25% власного капіталу повинно знаходитися у мобільній формі. Саме для визначення цієї мобільної форми і для наступного покриття оборотних активів в обліково-аналітичній практиці широко використовується показник наявності власних оборотних коштів як різниця між капіталом тривалого використання (власний капітал + довгострокові кредити та позики) і необоротними активами.

Позитивне значення показника наявності власних оборотних коштів є нормальною вимогою для бізнесу, свідчить про розмір власних коштів, який буде використано для фінансування оборотних активів. Негативне значення свідчить про розмір поточних зобов'язань, який буде використано для фінансування необоротних активів.

Інтерпретація позитивного та від'ємного значення повинна бути використана при довгостроковому плануванні розподілу джерел фінансування. Цілком очевидно, приємним є варіант, коли НВОК має позитивне значення.

Доцільність прийняття рішень стратегічного характеру передбачає дотримання наступних вимог:

- 1) збалансованість економічних ресурсів

та джерел їх формування;

2) ефективність діяльності на основі методу нарахувань і касового методу;

3) платоспроможність і фінансова стійкість підприємства у перспективі.

Важливим є не тільки отримання чистого прибутку, але і його використання для капіталізації.

Для аналітичної оцінки процесу тезаврування прибутку доцільно використовувати коефіцієнт стійкого економічного росту

$$K_{сер} = \frac{NP-D}{E} \quad (3)$$

де NP – чистий прибуток;

D – дивіденди.

Збільшення цього коефіцієнту за рахунок чисельника формули відповідає цільовій стратегії бізнесу і ґрунтується на базових концепціях міжнародних стандартів фінансової звітності. Збільшення коефіцієнту за рахунок зменшення чисельника формули вступає в протиріччя з базовою концепцією збереження фінансового капіталу.

Факторне моделювання дає можливість представити функціональну залежність коефіцієнта стійкого економічного росту від чотирьох факторів: політики використання чистого прибутку (дивідендної політики), рентабельності продажу, оборотності активів, коефіцієнта фінансової залежності.

Таким чином, можливість реінвестування прибутку передбачає ефективність діяльності, тобто отримання чистого прибутку, що є метою підприємницької діяльності і підґрунтям максимізації ринкової вартості.

Список використаних джерел:

1. Іонін Є. Є. Фінансова аналітика сучасного бізнесу: монографія / Є. Є. Іонін, М. М. Овчинникова. – Донецьк: ДонНУ, 2012. – 304 с.

УДК: 338:37

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПОСЛУГИ

Парасій-Вергуненко І.М. – д.е.н., професор

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

У зв'язку з посиленням глобалізаційних процесів у світовій економіці важливого значення для соціально-економічного життя країни набуває розвиток національних освітніх систем, які формують висококваліфікованих спеціалістів в усіх сферах діяльності. В контексті реформування вищої освіти в країні на перший план виходять проблеми підвищення якості освіти та ефективності управління вищими навчальними закладами. Враховуючи це,

актуалізується проблема розроблення сучасної методики визначення орієнтовної середньої вартості підготовки одного фахівця. Саме від того, скільки коштує навчання одного студента або підготовка одного аспіранта чи докторанта, а також від їх чисельності залежить обсяг необхідного фінансування та структура його джерел, а отже, й визначення політики розвитку освіти в Україні й ролі в цьому процесі держави.

Затверджена у 2013 році Методика